

Asia: OM081:00/2017

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä vesialueelle sijoitettavista johdoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VIITE Lausuntopyyntönne 5.1.2018, OM081:00/2017

LAUSUNTO LUONNOKSESTA ASETUKSEKSI ERÄIKSI VESIALUEELLE SJOITETTAVISTA JOHDOISTA

Kalatalouden Keskusliitto on tutustunut asetusluonnokseen ja esittää siitä lausuntonaan seuraavaa:

Vesilain käyttöoikeussäätely on uudistettu vuoden 2018 alusta ja samalla osa aiemmin luvanvaraisista toimenpiteistä tehtiin ilmoituksenvaraisiksi. Asetusluonnoksen tarkoituksena on täsmentää ilmoitusmenettelyn sisältöä vesilain 2 luvun uuden 5 a § tapauksissa eli johdon sijoittamisessa toisen vesialueelle. Asetus tulisi sovellettavaksi ainoastaan puron tai joen alittaviin johtoihin, mikä olisi syytä tuoda esille suoraan asetuksessa.

Asetusluonnos on muiltakin osin turhan pelkistetty, kun taas perustelumuiatio sisältää poikkeuksellisen runsaasti merkityksellistä tietoa ja säännöksiin sisällymätöntä ohjeistusta. On aiheellista kysyä, miten oikeusministeriö aikoo varmistaa, että hankkeista vastaavat tulevat tietoisiksi perustelumuiation sisältämisestä ohjeistuksista. Asetusmuistion juridinen asema on pidettävä mielessä samoin kuin että muistioita ei julkaista samalla tavalla kuin hallituksen esityksiä. Tästä syystä ”perusteluilla säätämistä” olisi erityisen tarkoin vältettävä kun on kyse lakia alemmanasteisesta säädöksestä.

Pitäisimme tärkeänä, että johtojen sijoittajat toimisivat niin kuin muistiossa on selostettu ja selvittäisivät sijoituspaikan merkitys kalastukselle ja kalakannoille vesialueen omistajalta. Tämä vaatimus tulee sisällyttää asetuksen säännöksiin. Esimerkiksi DNA Oyj:n asetusluonnoksesta

antamasta lausunnosta ilmenee, ettei toiminnanharjoittaja lainkaan pidä selvänä, että sijoituspaikan merkitys kalakantojen lisääntymisalueena tai apajapaikkana tulisi selvittää vesialueen omistajalta.

Asetusluonnoksen mukaan ilmoituksessa ei vaadita annettavan tietoa sijoituspaikan vesialueen omistajasta. Pidämme tätä suurena puutteena. Asetuksessa tulee vaatia omistajatietojen ilmoittamista. Lisäksi ilmoituksessa tulisi olla tieto mahdollisesti aiheutuvasta kalataloudellisesta haitasta ja siitä, onko tämän haitan kompensoinnista tai korvaamisesta sovittu vesialueen omistajan kanssa.

On hyvä, että asetusluonnoksesta käy selkeästi ilmi, ettei ilmoitusmenettelyn piiriin voi tulla kalastukselle pysyvää haittaa aiheuttavia johtoja. Tässä yhteydessä olisi syytä mainita, ettei johto saa vaikuttaa myöskään vaelluskalojen vaelluskäyttäytymiseen vesistöissä.

Asetusluonnoksen 3 §:ssä määrätään, että johto tulee kaivaa vesistön pohjaan tai painottaa. Säännökseen tulisi lisätä, että painotus tulee tehdä kalastukselle haitattomalla tavalla. Monesti käytetään monisärmäisiä betonipainoja jotka voidaan lisäksi kiinnittää johtoon nippusiteillä. Nämä rakenteet aiheuttavat haittaa tarttumalla pyydyksiin ja vieheisiin. Pohjaan kaivamisen vaatimus tulee tarkentaa käyttämällä syvyyden viitearvona alinta vedenkorkeutta. Keskivedenkorkeus ei ole selkeä viitearvo virtavedestä puhuttaessa.

Asetuksen perustelumuiotiossa kuvattujen käsittelytapojen toteutuessa tulee viranomaisella olemaan merkittävä vastuu ilmoituksenvaraisen toiminnan toteuttamistapojen varmistajana. Käsittelijän tulee ilmoituksen perusteella huomata ja puuttua erilaisiin hankkeeseen vaikuttaviin seikkoihin, jotka eivät kuitenkaan välttämättä ilmene ilmoituksessa, joka noudattaa asetusluonnoksen niukkoja vaatimuksia. Pyydämme oikeusministeriötä selvittämään, riittääkö viranomaisen toimivalta kaikilta osin siihen, että se voisi muistiossa kuvatulla tavalla puuttua toimintaan, joka ei ole luvanvarainen. Myös viranomaisen resurssit voivat rajoittaa kuvatulla tavalla toimimisen.

Asetuksessa olisi tärkeä tuoda esille, että asetuksen mukaisen viranomaiselle annettavan ilmoituksen lisäksi on johdon sijoittamisesta ilmoitettava vesialueen omistajalle. Ei saa jäädä epäselvyyttä siitä, korvaako tämä menettely vesilaisissa tarkoitetun velvollisuuden ilmoittaa omistajalle.

Fredrikson Jenny

